

هراس از امریکا نتایج تلخی را به بار خواهد آورد؛ در برخی دولتهای خودمان مشاهده کردیم که ترس از امریکا آنها را دچار چه مشکلات سختی کرد.

محفل انس بصورت ویدئو کنفرانس برگزار شد؛

مراسم انس با قرآن در اولین روز از ماه مبارک رمضان، بهار قرآن و موسم ضیافت الهی در مصلاي تهران و ارتباط زنده تصویری با حسینیه امام خمینی(ره) با حضور رهبر معظم انقلاب اسلامی برگزار شد و قاریان قرآن کریم به تلاوت آیات نور پرداختند.

به گزارش اسپادانا خبر و به نقل پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای، رهبر انقلاب اسلامی در این مراسم در سخنانی ضمن تبریک حلول ماه مبارک رمضان ماه نزول قرآن به بیان مواردی از دستورهای کاربردی و سعادت بخش قرآن برای تنظیم قواعد و روابط فردی و جمعی زندگی انسانها پرداختند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای تنها راه نجات بشریت از ظلم، تبعیض، جنگ، ناامنی، لگدمال شدن ارزشها و حاکم شدن امنیت و سلامت و آسایش را عمل به دستورهای کاربردی قرآن دانستند و گفتند: یک دسته از دستورهای کاربردی قرآن، نحوه قاعده سازی در زندگی است. اگر این قاعده سازی بر مبنای قدرت و پول و شهوت باشد، انسان از زندگی واقعی و اخروی بی نصیب خواهد ماند اما اگر انسانها بنای زندگی خود را در دنیا بر اساس نیکی و حسنه قرار دهند، علاوه بر منافع دنیوی قطعاً به مقاصد واقعی و حقیقی زندگی نیز خواهند رسید.

وسیله قرار دادن نعمت های الهی همچون ثروت و قدرت برای آباد کردن زندگی انسانهای دیگر و نجات نیازمندان و نیکی به هموعان یکی دیگر از دستورهای کاربردی قرآن بود که رهبر انقلاب به آن اشاره کردند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای عمل به دسته دیگری از آیات قرآن و دستورهای کاربردی آن را موجب تنظیم مناسبات اجتماعی دانستند و افزودند: از جمله این دستورها، «نهی از غیبت در جامعه» و «رعایت انصاف حتی در قبال مخالفان و دشمنان» است.

ایشان «پیروی نکردن از موضوعاتی را که نسبت به آنها یقین وجود ندارد» از جمله دستورهای قرآن خواندند و یکی از مشکلات ژورنالیسم رایج در دنیا را عمل نکردن به این دستور و تلاش برای شایعه پردازی و خبرسازی دانستند.

رهبر انقلاب اسلامی خاطرنشان کردند: متأسفانه در داخل جامعه ما هم از این موارد به چشم می خورد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای «پرهیز از اعتماد و گرایش به ظالمان»، «رعایت قسط و عدل و انصاف در زندگی» و «خیانت نکردن در امانت» را از دیگر دستورهای اسلام برشمردند و با تأکید بر اینکه خیانت نکردن در امانت شامل مسئولیت هم می شود گفتند: «ترسیدن از دشمن و محکم ایستادن در مقابل او» از دستورهای مهم قرآن است و وضعیت امروز برخی دولتهای اسلامی و تحقیر آنها به وسیله قدرتهای ظالم نتیجه ترسیدن آنها از دشمنان اسلام است.

ایشان با اشاره به سیره و درس بزرگ امام بزرگوار مبنی بر ترسیدن از قدرتهای زورگو تأکید کردند: هراس از امریکا نتایج

تلخی را به بار خواهد آورد و ما در سالهای گذشته در برخی دولتهای خودمان مشاهده کردیم که ترس از امریکا، آنها را دچار چه مشکلات سختی کرد.

رهبر انقلاب اسلامی «اقامه نماز با توجه و برای یاد خدا» و «توبه و درخواست عفو و بخشش از خداوند بخصوص در ایام ماه مبارک رمضان» را زمینه ساز اعتلای روحی دانستند و در پایان اظهار امیدواری کردند که آحاد ملت و مسلمانان و بویژه دولتهای اسلامی و مسئولین توفیق عمل به دستورهای کاربردی قرآن را بیابند زیرا نسخه شفابخش مشکلات است.

در این مراسم نورانی، تعدادی از اساتید قرآنی و قاریان جوان و یکی از مناجاتخوانان به اجرای برنامه پرداختند.

سخنرانی تلویزیونی در پایان محفل انس با قرآن کریم

اول رمضان المبارک ۱۴۴۱

بسم الله الرحمن الرحيم (۱)

و الحمد لله رب العالمین و الصلاة والسلام علی سیدنا محمد و آله الطاهرين و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین.

تبریک حلول ماه رمضان به همهی مسلمانان جهان

خیلی تشکر میکنیم از برادران عزیزی که این برنامه را ترتیب دادند و تنظیم کردند و ما را امروز محظوظ کردند از تلاوت آیات کریمه قرآن؛ و صمیمانه تشکر میکنم از همهی قراء محترمی که امروز تلاوت کردند؛ حقیقتاً لذت بردیم، استفاده کردیم، بهره‌مند شدیم از این تلاوتها، و همچنین از مجری محترم که جلسه را بخوبی اداره کردند.

اولاً حلول ماه مبارک رمضان را تبریک عرض میکنیم به همهی کسانی که این سخن را می‌شنوند و همهی برادران مسلمان در سرتاسر جهان؛ و امیدواریم که خداوند به ما توفیق بدهد که بتوانیم حق این ماه را ادا کنیم. ماه، ماه قرآن است؛ که در آیهی کریمه قرآن هم وقتی که نام ماه رمضان آورده شده، ذکر میشود «الَّذِي أَنْزَلَ فِيهِ الْقُرْآنَ» (۲). این یک خصوصیت بسیار مهم این ماه عزیز و شریف است.

سعادت دنیا و آخرت در گرو عمل به قرآن

بنده مطالبی را یادداشت کرده‌ام، برای اینکه دربارهی قرآن عرض بکنم، منتها وقت نیست، وقت خیلی کم است؛ مختصری را عرض میکنم. ما دربارهی قرآن بارها گفته‌ایم، بارها شنیده‌ایم که قرآن کتاب زندگی است. واقع قضیه هم همین است؛ قرآن کتاب زندگی است. اگر آحاد بشر قواعد زندگی را با قرآن تطبیق بکنند، سعادت دنیا و آخرت نصیب آنها خواهد شد. مشکل ما این است که این کار را نمیکنیم؛ مشکل ما این است که ما زندگی را با قواعد قرآن تطبیق نمیکنیم؛ مثل کسی که به پزشک مراجعه میکند و نسخه‌ی پزشک را میگیرد لکن به آن نسخه عمل نمیکند. این مراجعه‌ی به پزشک بدون عمل کردن به نسخه اثری نخواهد داشت؛ امروز وضع ما این جور است.

قرآن هم کتاب علم و معرفت، و هم دستور زندگی

قرآن، هم کتاب علم و معرفت است یعنی دل را و اندیشه‌ی انسانی را سیراب میکند – قرآن برای آن کسانی که اهل معرفت‌آموزی هستند یک سرچشمه‌ی تمام‌نشدنی است – لکن علاوه بر اینها قرآن دستور زندگی هم هست؛ قرآن علاوه بر جنبه‌ی معرفتی و معرفت‌آموزی دستورات کاربردی دارد برای زندگی؛ یعنی محیط زندگی را آباد میکند، زندگی را از امنیت و سلامت و آسایش برخوردار میکند. بَهِدِیْ یَا اِیُّهَا الَّذِیْنَ اٰتٰیَہُ رِضْوَانُهُ سُبُلَ السَّلَامِ (۳). راه‌های سلامت را، راه‌های امنیت را، راه‌های آسایش در زندگی را به انسانها نشان میدهد. انسانها در طول تاریخ دست‌به‌گریبان ظلم و تبعیض و جنگ و ناامنی و لگدمال شدن ارزشها بوده‌اند، امروز هم هستند؛ راه علاج اینها قرآن است. اگر به قرآن عمل کنیم همه‌ی این مشکلات برطرف میشود. یعنی جوامع بشری اگر به دستورات کاربردی قرآن – که من حالا تعداد کوتاهی و مختصری [از آنها را]، به قدری که وقت هست عرض خواهم کرد – عمل بکنند، بدون تردید از همه‌ی این مشکلات نجات پیدا خواهند کرد. در همین ظاهر قرآن هزاران دستور زندگی وجود دارد. امیرالمؤمنین فرمود: اِنَّ الْقُرْآنَ ظَاهِرُهُ اَنِیقٌ وَ بَاطِنُهُ غَمِیقٌ (۴) انیق یعنی شگفت‌انگیز و زیبا. ظاهر قرآن شگفت‌انگیز و زیبا است؛ برای کسانی که اهل نگاه زیباشناسانه هستند، قرآن بی‌نظیر است در زیبایی و شگفت‌انگیزی؛ اَمَّا بَاطِنُ اَوْ غَمِیقٌ است.

دستورات کاربردی قرآن برای زندگی: (۱) محور قرار ندادن زندگی دنیا

این چیزهایی که من عرض میکنم که در قرآن وجود دارد و درس زندگی است، مال همین ظاهر قرآن است؛ مال همین چیزی است که بنده و امثال بنده از قرآن میفهمیم؛ وَاَلَا اَنْ حَیْرَیْ کَہْ غَمْلِیْنِ (۵) توحیدی از قرآن میفهمند، راسخین در علم میفهمند، اولیای الهی میفهمند که بواطن قرآن و بحر عمیق قرآن است، قرآن از این حرفها خیلی بالاتر است؛ آنچه من عرض میکنم – این هزاران دستور زندگی – همین چیزهایی است که از ظاهر قرآن استفاده میشود. خوب حالا این چیزهایی که کاربردی است؛ بعضی از اینها مربوط به تنظیم قواعد زندگی است؛ مثلاً فرض بفرمایید «قَمْنَ النَّاسُ مَن یَقُولُ رَبَّنَا اٰتِنَا فِی الدُّنْیَا وَ مَا لَہُ فِی الْاٰخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ» (۶) بعضی هستند که همه‌ی قواعد زندگی انسانی را، دوستی‌ها را، دشمنی‌ها را، رابطه‌ها را، هدفها را، انگیزه‌ها را در کار دنیا محصور میکنند؛ دنیا یعنی چه؟ یعنی پول، یعنی قدرت، یعنی شهوت؛ مراد از دنیا در اینجا اینها است. دوستی‌شان به خاطر اینها است، دشمنی‌شان به خاطر اینها است، رابطه‌گیری‌شان به خاطر اینها است، تلاششان به خاطر اینها است، هدفهایشان به خاطر اینها است؛ این را خدای متعال رد میکند. این جور قاعده‌ی زندگی ساختن را خدای متعال رد میکند؛ وَ مَا لَہُ فِی الْاٰخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ. اینها در زندگی دنیوی به چیزهایی خواهند رسید – در این زندگی موقت کوتاه – اما در

زندگی اصلی و واقعی و اخروی که زندگی انسان در آنجا است چیزی ندارند، بی‌نصیبند، بی‌بهره‌اند.

۲) مقاصد حقیقی زندگی؛ در جمع دنیا و آخرت

اما در مقابلش يك قاعده‌سازي ديگري براي زندگي وجود دارد: وَ مِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا عَاتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ: (۷) اين قاعده‌سازي دوّم است. يعنى كسانى كه در دنيا هم دنيايِ حسنه هستند نه دنيايِ هر چيزي؛ در «عَاتِنَا فِي الدُّنْيَا» نميگويد چه به ما بده؛ معلوم است كه دنيا ميخواهد اما اين «عَاتِنَا الدُّنْيَا حَسَنَةً» چيزهايِ نيكو را در دنيا به ما بدهد؛ چيزهايي كه با فطرت انسان منطبق است، با نيازهاي واقعي انسان منطبق است؛ وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً؛ دنيايِ آخرت هم هستند؛ وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ: (۸) آن وقت كساني هستند كه خداي متعال اينها را به مقاصد حقيقي زندگي ميرساند. يك دسته آيات از اين قبيل است كه قواعد زندگي را مشخص مي‌كند. يا مثلاً فرض كنيد در آيهي مربوط به عَقْلِي بنی‌اسرائيل كه يك عده‌اي از آنها به قارون توصيه مي‌كردند، مي‌گفتند: وَ اتَّبِعْ فِيمَا عَاتَنَكَ ۖ اِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَ لَا تَنْسَ تَصِيَّتَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَ احْسِنْ كَمَا احْسَنَ ۗ اِلَيْكَ: (۹) به قارون نمي‌گفتند كه هر چه را داري يا نداري دور بربز؛ مي‌گفتند آنچه را داري وسيله قرار بده. پول و ثروت دنيا وسيله است، وسيله‌ي رسيدن به مقامات عاليه‌ي بشري و انساني است، وسيله‌ي رسيدن به مقامات معنوي است؛ ميتواند وسيله باشد. شما ميتوانيد با پول دنيا را آباد كنيد، زندگي‌هاي انسانها را نجات بدهيد، تبعيض را برطرف كنيد، فقرا و ضعفا را از حالت فقر و ضعف برون بياوريد. وَ اتَّبِعْ فِيمَا عَاتَنَكَ ۗ اِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ؛ اَوَّلًا آنچه در اختيار تو است، عَاتَنَكَ ۗ است، خدا به تو داده؛ ثانياً راهش اين است كه اين را براي خدا مصرف كني وَ لَا تَنْسَ تَصِيَّتَكَ مِنَ الدُّنْيَا؛ اما اين جور هم نيست كه خود تو هم حطّي و سهمي نداشته باشي؛ چرا، تو هم سهمي داري، سهم خودت را هم استفاده كن. وَ احْسِنْ كَمَا احْسَنَ ۗ اِلَيْكَ؛ ببينيد، اين قاعده‌ي زندگي‌اي است كه اسلام براي ما معيّن مي‌كند. بر خلاف آنچه خود آن بي‌عقل خيال مي‌كرد؛ آن قارون خريول بي‌عقل مي‌گفت: اِنَّمَا اَوْتِيْتُهُ عَلٰى غَلُو: (۱۰) من خودم توانستم اين را به دست بياورم، با هنر خودم به دست آوردم؛ در حالي كه اين جور نيست؛ خداي متعال وسايل را فراهم کرده بود، او توانسته بود به دست بياورد. بنابراين بعضي از آيات در قرآن اين جوري است و از اين قبيل آيات زياد داريم كه قواعد زندگي را معيّن مي‌كند.

٣) تنظيم مناسبات اجتماعي

بعضی از آیات هست که مربوطه به تنظیم مناسبات اجتماعی است؛ این دستورهای کاربردی مربوط است به مناسبات اجتماعی. فرض بفرمایید: وَلَا يَتَّبِعْ عَصَاكَ بَعْضًا (۱۱) غیبت نکنید؛ این [دستور]، مناسبات اجتماعی را تنظیم میکند. شما وقتی غیبت میکنید، دل خودتان را چرکین میکنید، دل مخاطبتان را چرکین میکنید، واقعیت پنهان یک برادر مؤمنی، خواهر مؤمنی را هم بیخودی به رخ این و آن میکشید؛ یک کار غلط و نادرست. او هم نسبت به شما ممکن است که همین کار را بکند. این کار، زندگی را، روابط اجتماعی را از نظم صحیح خارج میکند.

۴) رعایت عدالت و انصاف، حتی در برابر مخالف و دشمن

یا فرض بفرمایید که میفرماید: لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ ۙ عَلَىٰ ۤأَلَّا تَعْدِلُوْا؛ (۱۲) اگر با کسی مخالفت، با کسی دشمنید، این موجب نشود که درباره‌ی او بی‌انصافی کنید، درباره‌ی او ظلم و بی‌عدالتی به خرج بدهید. ببینید، این یک دستور کاربردی است. بله، شما ممکن است با کسی مخالف باشید اما [این] موجب نشود که نسبت به او به خاطر مخالفتتان در آنجایی که حق با اوست، آن حق را پنهان بدارید، یا مخفی کنید، یا آن حق را ضایع کنید و بی‌عدالتی و بی‌انصافی نسبت به او به خرج بدهید. شما ملاحظه کنید در اجتماعات، (اصلاً) در اجتماع خود ما – خیلی جای دوری نرویم – اگر چنانچه ما با کسانی که مخالف هستیم، به همین آیه عمل بکنیم، یعنی درباره‌ی آنها بی‌انصافی نکنیم و آنها هم درباره‌ی ما بی‌انصافی نکنند، ببینید چقدر وضع جامعه، وضع روا و خوبی خواهد شد.

۵) پرهیز از شایعه و دروغ افکنی

با مثلاً فرض کنید «لَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ» (۱۳) عرض کردم شبیه این - این جور آیات در قرآن - هزاران دستور قرآنی هست؛ لَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ؛ دنبال چیزی که به آن یقین نداری راه نیفت؛ به آن چیزی که یقین نداری اعتماد نکن. الان ژورنالیسم رایج دنیا درست عکس این عمل میکنند؛ یعنی آن چیزهایی را که شایعه‌پردازی میکنند، دروغ‌پردازی میکنند، چیزهایی است که از آن اطلاعی هم ندارند، علمی هم ندارند، بیخودی آنها را پخش میکنند. در داخل جامعه‌ی خود ما هم متأسفانه از این چیزها وجود دارد. این نقطه‌ی مقابل رفتاری است که امروز در دنیا هست. اگر چنانچه ما همین یک دستور را عمل بکنیم، بخش مهمی از مشکلات ما حل خواهد شد.

۶) اعتماد نکردن به ستمگر و ظالم

یا «لَا تَرْكَنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا»؛ (۱۴) به کسی که ستمگر است، به ظالم اعتماد نکنید، گرایش پیدا نکنید - «رکون» یعنی میل پیدا کردن و گرایش پیدا کردن و اعتماد به او کردن - به آدم ظالم اعتماد نکنید. نتیجه‌ی اعتماد کردن به ظالم همین میشود که شما می‌بینید دولتهای مسلمان، مجموعه‌های اسلامی به ظالم‌ترین و ستمگرترین عناصر عالم اعتماد میکنند و نتیجه‌اش را دارند مشاهده میکنند و می‌بینند.

۷) خیانت نکردن در امانت

یا «أَقِصُوا إِلَّاءَ الْيَبْرِ الْمُقْصِطِينَ»: (۱۵) عدل به خرج بدهید؛ قسط و عدل و انصاف در تمامی امور زندگی را دستور داده‌اند؛ یا «لَا تَخُونُوا إِيَّاهُ وَ الرَّسُولَ وَ تَخُونُوا أَمَانَتَكُمْ»: (۱۶) در امانت خیانت نکنید. امانت فقط پولی نیست که شما دست بسته دارید؛ مقامی هم که، مسئولیتی هم که به وسیله‌ی شما به من داده شده امانت است. اگر چنانچه این امانت را درست عمل نکنم، خیانت در امانت است. ببینید شما اگر همین یک دستور را ما عمل نکنیم، چه اتفاقی خواهد افتاد. بنابراین آنچه قرآن برای ما دارد، عبارت است از این دستورات عملی کاربردی.

۸) نهراسیدن و ایستادگی در مقابل دشمن

یا مثلاً «فَلَا تَخَافُوهُمْ وَ خَافُونَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ» (۱۷) که دنباله‌ی آن آیه‌ی «إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَائَهُ» (۱۸) است، که آمدند گفتند «علیه شما دارند توطئه میکنند، بترسید»، [مسلمانان را] میترسانند. قرآن میفرماید که خیر، از آنها نترسید، از من بترسید؛ خدای متعال را عبادت بکنید، اعتماد به خدا بکنید، در مقابل دشمن محکم بایستید و میتوانی دشمن را به عقب برانید. خود این ترساننده‌ی از افراد ظالم که به انسان میگوید از این و از آن بترسید، از این قدرتها بترسید و ملاحظه کنید، شیطان است؛ که ما در طول تاریخ هم مشاهده میکنیم کسانی که از این قدرتها ترسیده‌اند، دچار آزمونهای سخت و تلخ زندگی شده‌اند. امروز قدرتهای اسلامی، دولتهای اسلامی ملاحظه‌ی قدرتهای ظالم دنیا را میکنند، از آنها میترسند و قدرت خودشان را ندیده میگیرند؛ نتیجه این میشود که تو سرشان میخورد.

امام (رضوان الله علیه) این نترسیدن از قدرت را به همه‌ی ما یاد داد که از قدرتهای ظالم و زورگو نترسید. من فراموش نمیکنم در سال ۵۸، آن وقتی که جوانهای ما این جاسوسهای آمریکایی و جاسوسخانه‌ی آمریکایی را گرفته بودند، بعضی‌ها فشار می‌آوردند به شورای انقلاب که بگویند اینها را آزاد کنند. بنده و مرحوم آقای هاشمی رفسنجانی و بنی‌صدر، ما سه نفر از شورای انقلاب رفتیم قم؛ آن وقت امام قم بودند؛ رفتیم خدمت امام که از امام بپرسیم که چه کار کنیم. پرسیدیم که آقا این جوری است، فشار می‌آوردند که اینها را هر چه زودتر آزاد کنید؛ امام رو کردند به ما و گفتند که از آمریکا میترسید؟ بنده عرض کردم خیر نمیترسیم، گفتند پس نمیخواهد آزادشان کنید. واقعش هم همین بود؛ یعنی اگر چنانچه کسی قرار بود از آمریکا بترسد و ملاحظه بکند، نتایج بسیار تلخی را آن روز عاید کشور میکرد. ما دیده‌ایم مواردی را که دولتها و قدرتهای کشور خودمان از دشمن میترسیدند و این ترس، آنها را دچار مشکلات فراوانی کرد. قرآن میگوید: «فَلَا تَخَافُوهُمْ وَ خَافُونَ» (۱۹) «خافون» یعنی ملاحظه‌ی مقررات من را بکنید؛ آنجایی که خدای متعال فرموده است مجاهدت کنید، مجاهدت کنید؛ آنجایی که فرموده است دست نگه دارید، دست نگه دارید؛ معنای این «خافون» این است.

۹) اقامه‌ی نماز به عنوان ذکر و یاد الهی

و همچنین «أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِهِ» (۲۰)؛ حالا به مناسبت ماه رمضان این را هم توجّه بکنیم به «وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِهِ»؛ این یکی از دستورات کاربردی است. نماز برای ذکر است، برای یاد است؛ نماز را برای ذکر خدا محفوظ بدارید. امروز ما اگر چنانچه این را در مورد خودمان عمل بکنیم که این را همه‌ی ما میتوانیم عمل بکنیم؛ نماز را باتوجّه بخوانیم و در نماز دلمان را به جای دیگری نسپریم و نماز را برای ذکر خدای متعال بخوانیم، این یقیناً تأثیرات فراوانی در اعتلای روحی ما خواهد داشت؛ همچنین «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا» (۲۱) که این روزها، روزهای توبه است، روزهای استغفار است، روزهای رجوع به پروردگار است. امیدواریم ان شاء الله خدای متعال به همه‌ی آحاد ملت ما و به همه‌ی آحاد مسلمان توفیق بدهد که بتوانند وظایف ماه رمضان را، وظایف اسلامی را انجام بدهند. به قرآن عمل بکنیم؛ این دستورات قرآنی، همه‌ی این هزاران دستور کاربردی قرآنی، عملیاتی است یعنی قابل عمل شدن است؛ البته دولتها مسئولیت بیشتری دارند، قدرتهای مسلط بر کشور و مدیران جامعه مسئولیت بیشتری دارند.

ظاهراً دیگر وقت ما تمام شد؛ گمان میکنم باید حالا اذان باشد؛ لذا است که دیگر عرایض را خاتمه میدهم. خیلی خوشحالم؛ امروز بسیار جلسه‌ی خوبی بود و مجدداً از همه‌ی کسانی که دست‌اندرکار بودند تشکر میکنم.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

برجسب ها: رهبر انقلاب [1]